

HOLMI

XX. évfolyam 8. szám

2008. augusztus

Szerkeszti: Réz Pál (főszerkesztő),
Radnóti Sándor (bírálat), Várady Szabolcs (vers), Závada Pál (széppróza),
Fodor Géza, Szalai Júlia, Voszka Éva

Szerkesztőbizottság: Bodor Ádám, Dávidházi Péter,
Göncz Árpád, Kocsis Zoltán, Lator László,
Ludassy Mária, Nádasdy Ádám, Rakovszky Zsuzsa.
Tördelőszerkesztő: Környei Anikó. A szöveget gondozta: Zsarnay Erzsébet

---

TARTALOM

- Lackfi János*: Kossuth Lajos a növénygyűjteményét
rendezi • 991
A gyűjtőgető • 992
Óriásrovar • 993
- Szabó T. Anna*: Fény, sötét • 994
Winterreise • 996
- Menyhért Anna*: Szelence • 998
Gyors • 998
Két sorok • 999
- Spiegelmann Laura*: Édeskevés • 1000
- Tokai András*: „Nagyapátok” • 1006
Kicsink • 1008
- Jeney Zoltán*: Eustache Deschamps
(1340 k.–1405 k.) • 1011
- Eustache Deschamps*: A manapság uralkodó bűnök feletti
szomorúságaról (*Jeney Zoltán fordítása*) • 1012
Pállott putrik, poloska, pók...
(*Jeney Zoltán fordítása*) • 1013
Nem tudhatom, a mennyország milyen...
(*Jeney Zoltán fordítása*) • 1014
Ugatnak, mint szarvast ebek...
(*Győrei Zolt fordítása*) • 1015
Mily nagyszerű hely a clermont-i vár...
(*Jeney Zoltán fordítása*) • 1016
- Miklós Tamás*: Die Geschichte als einen Text betrachten
(Megint egyszer Walter Benjamin
történelemfilozófiai téziseiről) • 1016
- Gángó Gábor*: Szellem és szexus között: a teológia
és a jog eredete Walter Benjaminnál • 1040

- Krusovszky Dénes*: A nyüszítés egy meghatározott pontja • 1058
Csak ettől az asztaltól látszik • 1059
Hosszú rudakkal öntik ki
az éjszakai vizet • 1059
- Szabó Marcell*: Negyedik jegyzet • 1060
- Miklya Anna*: Ima esőért • 1061
A folyton változó • 1062
- Kőrösi Zoltán*: Szerelmes évek (– gyávaság –) • 1062
- Tóth Mária*: Marie Rose nagy éjszakája • 1084
- Molnár Krisztina Rita*: Magdaléna énekelte volna • 1091
- Czilczser Olga*: A titkos írás • 1092
Áruházban • 1092
- Acsai Roland*: Zsófi úszni akar a jávorszarvasokkal • 1093
Az északi szajkó • 1094
- Finy Alexandra*: A jó tanuló mindenért felel • 1095
Kiszámolós • 1096

FIGYELŐ

- Csűrös Miklós*: Tovább nő egyre Drangalag (Takáts Gyula:
Hol is a Volt) • 1097
- Pór Péter*: Gaya filológia (Margócsy István: Égi és
földi virágzás tükre. Tanulmányok
a magyar irodalmi kultuszokról) • 1102
- Deczki Sarolta*: A lélekbe eresztett gyökerek (Forgách
András: Zehuze) • 1109
- Farkas Zsolt*: Ipopzeneka (A Bélga együttes
[Zigilemezé]ről) • 1113

VITA

- Ferencz Győző*: Nemes Nagy Ágnes látogatása
Illyés Gyulánál • 1121

A Holmi postájából

- Tózsér Árpád*: Vladimír Holan fantomképe • 1126

Megjelenik havonta. Felelős kiadó: Réz Pál. Vörösmarty Társaság
Levélcím: HOLMI c/o Réz Pál, 1137 Budapest, Jászai Mari tér 4/A
Terjeszti a Nemzeti Hírlapkereskedelmi Rt. és a regionális részvénytársaságok
Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletág
Előfizethető közvetlenül a postai kézbesítőknél, az ország bármely postáján,
Budapesten a Hírlap Ügyfélszolgálati Irodákban és a Központi Hírlap Centrumnál
(Bp. VIII., Orczy tér 1. Tel.: 06 1/477-6300; postacím: Bp. 1900)
További információ: 06 80/444-444; hirlapelofizetes@posta.hu
Előfizethető még postai utalványon Závada Pál címén (1092 Budapest, Ráday u. 11–13.)
Előfizetési díj fél évre 2500, egy évre 5000 forint, külföldön 50, illetve 100 euró
Tördelte: Kardos Gábor. Nyomtatta az ADU PRINT Kft. Vezető: Tóth Béláné

A HOLMI honlapja: www.holmi.org

ISSN 0865-2864

Lackfi János

KOSSUTH LAJOS A NÖVÉNYGYŰJTEMÉNYÉT RENDEZI

Németh Csabának

Kibontani a szárok elágazásait,
lesimogatni tetszetős vonalakká,
mint precíz katonai térképen,
araszolnak előre a rendszertani
hadmozdulatok Szétteríteni
a húsos leveleket, zöld ajkakként
szerelmesen tapadjanak a papíron
Emberarc néz a kiszáradt virágfejekből,
felettük szíromhaj glóriája Álmomban
embermagas napraforgók
sorfala közt hadakozom, egy szál
sétapálcámmal kell szétkalapálnom
busa fejüket, marokszám peregnek
a magvak A gyűjteményben idővel
szaporodnak az otthon nem honos,
déliszaki fajták, a mediterrán
növénytakaró elemei, a
tengerentúli megnevezések
Egyre kétségbeesettebb menekülési
útvonalakként kígyóznak a szárok,
vonaglanak a levél-legyezők
míg végül eluralkodik a holdkóros,
képzelt felszabadító hadjáratok
gubanca
Egyre sűrűsödik álmomban is a sorfal,
tüskés, növényi lény, suttogom,
szemlélve gyűjtőlapjaimon
az ábrává lassult mozdulatokat
Közben vörös kis rostok,
kunkorok percennek
a rézlemezen, *Kossuth Lajos*
a növénygyűjteményét rendezi,
ez lesz a metszet címe, megfontoltan
halad a mester, lomha növényként
terjed a képen az arcom, ahogy
a táblák fölé hajol, nem lehet
látni pontosan, hogy plánta
néz-e vissza vagy egy másik arc,
a sajátom

A GYÚJTÓGETŐ

Schleisz Anikónak

A meredek tető alatt megbúvó,
meredek tetők ablaksoraira néző
strasbourgi szállodaszoba falán
mini varrókészlet, rajta többféle
méretű gomb és tű, többféle színű
cérna, még egy tűbefűző is hozzá.
Hát persze, az utazás alatt mi minden
elhasad, elszakad, lepattognak
a gombok egy vonat, egy autó,
egy repülő belső terében, semmi perc
alatt neveltségessé válik a komoly
reményekkel érkezett idegen,
kinek idegenségét efféle apróságok
enyhíthetik most. Ezért hordok hát
föl a szállodaszobába, ezért ragasztok
a falra nyalókanyelet, cipzárát,
patentot, riglit, pisszenős
sörösdoboz kicsi kallantyúját,
újonnan vett cipő dobozában talált,
dohosodás elleni, mini tasaknyi
szilikonszemcsét, kávéba való,
apró kiszerelésű cukrot, tejszínport,
lecsorgó kávé levét felfogó,
csésze és csészealj közé helyezett
papírvirágot, söralátétet, fogpiszkálót
és fültisztító pálcát, kulcskarikát
és körömvágót, félarasznyi
elemlámpát, gemkapcsot, mindent,
ami a kezem ügyébe akad, felragasztok
a falra sámfát, pillepalackot,
borotvahabot, zuhanyrózsát,
merülőforralót, személyi igazolványt,
eldobható fényképezőgépet,
fürdőkádat, esernyőt, varrógépet,
boncasztalt és repülőgépet,
mindenből egyet, mint Noé, hogy
átmenekítsem az álom tengerén
a világot, és boldogan dőlhessek le
ágyam bárkájában, hiszen megtettem
kötelességemet, de közben a tárgyak
a szűk szobában
átvették helyemet,
nincs hol álomra hajtsam fejem.

ÓRIÁSROVAR

Békási Ildikónak

A
busz
beáll,
felszálok
rá, de akkora
nagyok ezek a
srácok, felülről
kell kapaszkodniuk,
onnan is néznek le rám,
már ha egyáltalán észre-
vesznek, hatalmas cipőkkel
taposnak lábamon, akkora almát
ropogtatnak, mint a fejem, a busz is
hatsávós úton szalad, mind a hat sávban
épp
ilyen
buszok
szaladgálnak
mindkét irányba,
tele hatalmas, fiatal
emberekkel, és mindenfelé
sokemeletes házak az út két oldalán,
meg kamionmosó, előtte hangyaemberek,
meg áruházak tele széles képernyős tévékkel,
az
ott
kapható
szőlő szeme
akkora, mint egy
pingponglabda, és
olyan az íze is, levegős,
minden felfújva és nagyra
kitömve, mint a benzinkutak
tetején püffeszkedő lufiautó, egyszer
imbolyogva szépen felemelkedik az egész
világ, elrepül, akár düledt szemű óriásrovar.

Szabó T. Anna

FÉNY, SÖTÉT*Vojnich Erzsébetnek*

behatárolta a teret bedobozolta a fényt
 a sötétet körbekötözte bezárta
     árnyal telített kőmedencét
         fényvel telített nyitott ajtót
 ember nem járta váróteremben
     megakasztotta a fény mutatóját
         az óralapot letörölte

lépcsőkön jár a szem
     föl-le
         föl-le

le fel hova fel
 mi tart mi emel
 mérlegen a sötét semmi
 fényes semmivel

--

hiába holt tér
 mikor tagolt tér
 lélegzik benne a csend

tárgyaktól jár az idő ketyegve
 tárgyakon reszeli magát rekedtre
 lényegét a fény akadozva mondja
 nem érti maga sem

--

fénytár fénygenerátor
 fénygyár fényteli fénytér
 fényhang fényszíne árnyék
 fénycsap fényízű fénycsepp

nyitott szemmel csukott szájjal
 csukott szemmel nyitott szájjal
 a más létet inni inni

--

Zárt tér puszta tér
engedj magamba
kopár magamba
hullnom

mély kút száraz kút
engedd időmet
üres időmet
múljon

napsugarak percegése
esőcseppek ketyegése

üres vassodronyon fekszem
mínek az ágy eleresztem

kormos sötétség a testben

--

ha van Isten ismeretlen
lakik világvégi csendben
ő a fal és ő az ajtó
újabb sötétbe szalajtó
útvesztőmben mint az ólban
– fény a fekete kanócban –
magára vár lesben

--

Van-e, ami szomjunk oltsa?
Itt a csapból sötétség dől.
Az ágyon a senki alszik,
falba fut bele a lépcső.

Tetőablak üvegrácsa
öngyilkos fény zuhogása
beletapad a fehér vér
padlórések ragacsába.

--

ablak szárnya
házak szárnya
padló plafon
oszlop árnya

lépcsőfokok tolla emel
föld mélyének magasába

nem lehullni
alászállni
mélybe menni
lenni várni

--

várni mint a kő a tárgyak
kővé váljak térré váljak
tömörebb vagyok a fénynél
sötét vagyok mire várjak

valameddig lenni kell
létem által menni fel
hova menni fel
lépcsőfokok percein át
micsoda emel

holtomon kell általmenni
nesze semmi szól a semmi
fogd meg ez van egyelőre
légy belőle végy belőle
vidd amennyi kell

érd be ennyivel

WINTERREISE

– három dal Szüts Miklósnak –

1. Der Wegweiser

A szemem lát, az énem érez,
de hozzám tartozik a szem,
ha nyitva van, csak azt mutatja,
mit látni engedek nekem.

Amire nézek, az enyém lesz –
így rakja börtönét a rab.
Ha láthatok a más szemével,
csak akkor lehetek szabad.

2. Irrlicht

Miért, hogy ott a horizont,
hogy tér nyílik a fák között,
hogy úgy tűnik, az út halad,
hogy valahova odavisz?

És mért, hogy mindig van tovább,
hogy jön nappalra éjszaka,
hogy őszre tél jön, télre nyár,
és van az éjnek nappala?

Forog a föld, fordul a nap,
ami látszólag áll, mozog -
mi forgunk önmagunk körül:
megyünk előre, vándorok.

3. Rast

Kiúttalan magamba zárva
ráláthatok a téli tájra:
a látvány magában beszél.

Az ég az űrrel összeforrva,
közötte néhány tetszhalott fa –
csak ő tudja, hogy él.

Köd közeledik, nagy, jeges köd,
ennyit se látok majd, ha elföd,
kioltja a szemem,

majd egy leszek a tájjal mégis,
mert szétoldódom köztük én is:
akkor – megérkezem.

Menyhért Anna

SZELENCE

A szomorúság felszívódik, vékony fonál,
víz a sárban, a vége csillog csak, süt rá a nap.
Kiszámíthatatlan. Mint a testem, a hormonok,
idegen akarat, vagy több is annál,
akaratom nekem van, ők meg észlelhetők.

Adj nekem egy szelencét, szeretném,
a nyakamban hordanám,
hozna szerencsét, kinyithatnám,
de nem akarnám, csukva lenne,
benne titok, fénylő, piros, és láncon lógjon, ezüstön.

GYORS

Az írás. Végül szárnyalás,
a szavak közé, ugrani
egyikről a másikra,

lejegyezni, ne bújjon el.
Nekifutni, magasra
lendülni, elszállni.

Lassítani. Lebegés.
Kérdezni. A válaszok.
Tovább. Lomha. Vontatott.

Lusta. Nehéz. Teher.
Írva van. S a lendület,
túl a megsejtett ponton,

a lényeg, a felfedezés.
Ne tartsd. Add oda.
Becsomagolt cukorka.

A vezetés. Sebesség. Lőj ki.
Gyorsíts, előzz, válts sávot.
Kell a forgatónyomaték.

A szülés. Nem vagy.
Csak a fájdalom. Belátni
nem lehet. Gyors.

A kisbaba. A hasamra cuppan.
Négy kiló húsz deka.
Úristen, mekkora.

Az álom. Zúrzavar. Háború.
Rohannak. Éles fény.
Nincs érzés. Nincs

félelem. Gyors. Veszély.
Menni kell. Ki a völgyből.
Felfelé. Hattyúszó.

A hullám. Sáros, magas. Jön.
Állok. Nézem. Nem ér el.
Hatalmas. Nem mozdulok.

KÉT SOROK

Menj ki.
Most a fájdalom van itt.

Siratjuk egymást.
Szerencsétlen majmok.

Kezünk rezzen, összeér.
Játszótársak lettünk.

A blúz kékeslilája.
Sebszájak a bőrömön.

Boldog sikkantás.
Menekül az álmod.

Kezed, tiszta köved.
Őrzöd az ujjak meleg tengerében.